

члану 6 у Уговору о Европској унији, представља један од основа за решавање питања неуставних уставних регулатива. Чешки Уставни суд се дотакао овог питања конструишући доктрину материјалне суштине устава у својој одлуци у погледу уставности Лисабонског споразума (Лисабон I). Приметио је у ставу 93, у погледу одлуке Лисабон I, да је „Принцип којим се треба руководити несумњиво принцип својствених, неотуђивих, непрописивих, неопозивих, основних права и слобода појединца, једнаких по достојанству и правима; то је систем заснован на начелима демократије, суверенитета народа и подели власти, који уважава поменути концепт суштинског језгра државе засноване на владавини права, изграђеног да их штити.“ И овде је Суд одбио да их тачно поброји. Чланство Републике Чешке у ЕУ довело је до знатног броја темељних промена у уставном праву већ и током припрема за приступање. Треба поменути да је Република Чешка и свој први референдум организовала у вези са приступањем ЕУ, што јасно показује у какву је сложену мрежу односа ова земља улазила. Немачки израз *Verfassungsverbund* (уставна мрежа), који је уведен у овој области, односи се на узајамну повезаност уставних система држава—чланица ЕУ. Једном Американцу може изгледати чудно да се одлуке уставних и редовних судова различитих држава међусобно цитирају, понекад и у погледу питања која се не тичу њиховог чланства у ЕУ. Често се одлуке доносе и на другим језицима, сročене паралелно изворном тексту. То су само неки од практичних показатеља настајања европске правне области.

Занимљиво је да тзв. европски референдуми, који су до данас одржани приближно четрдесет пута, одражавају како гледишта народа дотичних држава, тако и њиховог окружења. На пример, одлука о референдуму о приступању ЕУ у Републици Чешкој одржана је у оквиру савеза четири средњоевропске земље у коме су се, наводно, премијери Републике Чешке, Словачке, Пољске и Мађарске сагласили 2002. године да ће Мађари, као међу њима најпроевропскије оријентисани, гласати први, док ће неповерљиви Чеси гласати последњи. Према студији IRI, Европски извештај о растућој важности иницијатива и референдума у европским интегративним процесима 2002, тиме се желело постићи да се понови домино ефекат из гласања 1994. (Аустрију су следиле Финска, Шведска и Норвешка). Скорији пример је грчка финансијска криза, која је зависила не само од корака које ће предузети државе у европском систему већ и од тога да ли ће Савезни уставни суд, у коме је оспорен релевантни закон о финансијској помоћи Грчкој, потврдити кораке Немачке као уставне од које је зависио успех целог пројекта, јер је Немачка требало да обезбеди 22,4 милијарди евра, од укупне суме од 80 милијарди евра. То се и десило. Насупрот томе, једном Европљанину може бити необично да се расправља о томе да ли страна правна гледишта треба цитирати и користити у САД, што се може схватити као посебно истицање правне сегрегације. (Захтев за